

Udskriftsdato: tirsdag den 23. juni 2026

CIR1H nr 9830 af 01/10/2024 (Historisk)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 10380

Senere ændringer til forskriften

CIR1H nr 9033 af 06/01/2025

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere

1. Overblik og tjekliste

Dette afsnit i Rigsadvokatmeddelelsen omhandler alene overtrædelser af § 5, stk. 1, § 5 a, stk. 1, § 13, stk. 1, § 15, stk. 1, § 18 b, stk. 1, og § 25 a, stk. 1, og stk. 2, i lov om elektroniske cigaretter m.v., der er de mest almindeligt anmeldte overtrædelser. Afsnittet indeholder desuden en gennemgang af reglerne vedrørende unge kontrolkøbere (mystery shoppere) og beslaglæggelse.

Ved vurdering af tiltalespørgsmålet i en sag om overtrædelse af lov om elektroniske cigaretter m.v. skal du bl.a. være opmærksom på følgende:

- Kontakt til Sikkerhedsstyrelsen, se pkt. 3.1.
- Valg af ansvarssubjekt, se pkt. 4.

Efter dom skal du være opmærksom på følgende:

- Underretning af Sikkerhedsstyrelsen, se pkt. 6.1.
- Indsende relevante domme til Anklagemyndighedens Vidensbase, se pkt. 6.2.

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Brug af unge kontrolkøbere (mystery shoppere)

Ved lov nr. 651 af 11. juni 2024 om lov om ændring af lov om tobaksvare m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, der trådte i kraft den 1. juli 2024, er det blevet muligt for Sikkerhedsstyrelsen at anvende unge kontrolkøbere i forbindelse med Sikkerhedsstyrelsens kontrol med overholdelsen af aldersgrænsen for salg af elektroniske cigaretter.

Det følger således af lov om elektroniske cigaretter m.v. § 19, stk. 3, at Sikkerhedsstyrelsen i perioden fra den 1. juli 2024 til og med den 30. juni 2026 som led i kontrollen med overholdelse af kravene i § 15, stk. 1 og 2, kan gøre brug af unge kontrolkøbere med skjult identitet, når der forinden ikke med rimelig grund er mistanke om, at der fra butikken, hvor der foregår detailsalg, sker salg til personer under aldersgrænsen.

Sikkerhedsstyrelsen kan anvende unge kontrolkøbere med skjult identitet i deres kontrol med aldersgrænserne for salg af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin i fysiske butikker. Det indebærer, at Sikkerhedsstyrelsen kan ansætte unge under 18 år, som under ledsagelse af en tilsynsførende i kiosker og øvrige detailforretninger skal forsøge at købe elektroniske cigaretter og/eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin, som de ikke er gamle nok til at købe, for at undersøge, om virksomhederne overholder aldersgrænsen. Formålet er at kontrollere om alderskontrollen overholdes på detailsalgsstedet jf. lovforslag L 173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger til § 2, nr. 9.

Sikkerhedsstyrelsens kan anvende unge kontrolkøbere i en periode på to år. Inden udløb af perioden vil der blive foretaget en evaluering med henblik på en drøftelse af, om ordningen skal forlænges, gøres permanent eller ophøre.

De unge kontrolkøbere

Det forudsættes i forarbejderne til lov nr. 651 af 11. juni 2024, de specielle bemærkninger til § 2, nr. 9, at den unge kontrolkøber skal være mindst 15 år gammel, bl.a. henset til, at i tilfælde af, at den pågældende skal vidne i en eventuel straffesag, således bl.a. vil være underlagt straffelovens kapitel 17 om falsk forklaring og falsk anklage.

Kontrollen skal foregå på en sådan måde, at den tilsynsførende, der følges med den unge kontrolkøber, selv kan konstatere overtrædelsen ved at overvære købet, f.eks. fordi den pågældende er inden for syns- og høreafstand af transaktionen.

Såfremt der sker overtrædelser er det efter almindelig praksis den tilsynsførende, som forestår dialog med forhandleren, herunder informerer om reglerne på området, og at der er begået en overtrædelse af aldersgrænserne for salg. Således har den unge kontrolkøber udelukkende til opgave at foretage forsøg på køb af de aldersbegrænsede varer. De unge kontrolkøbere er ikke direkte involverede i den efterfølgende dialog med forhandleren. Samtidig skal de unge kontrolkøbere ikke arbejde i deres nærområde, således at sandsynligheden for at de møder bekendte m.v. minimeres.

Ikke forudgående mistanke om salg til personer under aldersgrænsen

Sikkerhedsstyrelsen kan alene gøre brug af unge kontrolkøbere med skjult identitet, når Sikkerhedsstyrelsen forud for kontrollen ikke med rimelig grund har en mistanke om, at der fra butikken, hvor der foregår detailsalg, sker salg til personer under aldersgrænsen.

I tilfælde, hvor Sikkerhedsstyrelsen med rimelig grund mistænker, at der fra butikken, hvor der foregår detailsalg, sker salg til personer under aldersgrænsen, vil tvangsindgreb m.v. alene kunne gennemføres efter reglerne i retsplejeloven. Det indebærer, at hvis Sikkerhedsstyrelsen forud for kontrollen er bekendt med oplysninger, der kan begrunde, at en person med rimelig grund mistænkes for at have begået en strafbar lovovertrædelse, vil Sikkerhedsstyrelsen skulle afstå fra at gennemføre kontrollen jf. lovforslag L173 af 25. april 2024, de almindelige bemærkninger pkt. 2.3.2.

Med rimelig grund til mistanke skal forstås i overensstemmelse med § 9 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter jf. lovforslag L173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger til § 2, nr. 9.

Brugen af unge kontrolkøbere skal – som resten af Sikkerhedsstyrelsens kontrol – ske ud fra en risikobaseret tilgang med særligt fokus på steder, hvor regelefterlevelsen generelt forventes at være lav. Den risikobaserede kontrol er baseret på hvorvidt der tidligere er konstateret overtrædelser på Sikkerhedsstyrelsens kontrolområder, udtræk fra relevante branchekoder, og områder og tidsrum, hvor der er mange unge til stede. For alderskontrol vil det fx være tæt på en skole efter skoletid.

Forbud mod at påvirke væsentlige omstændigheder ved lovovertrædelsen

Med lovændringen er der endvidere indsat et nyt stk. 4 i § 19 i lov om elektroniske cigaretter m.v. Det følger af bestemmelsen, at Sikkerhedsstyrelsen ved kontrol efter stk. 3, ikke må påvirke væsentlige omstændigheder ved kontrolkøbet, herunder bevirke en forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed.

Bestemmelsen medfører, at Sikkerhedsstyrelsen alene kan købe den mindst mulige mængde elektroniske cigaretter og/eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin med henblik på at kontrollere, om der sker ulovligt salg. Den unge kontrolkøber må alene forsøge at købe lovlige produkter.

Unge kontrolkøbere kan alene anvendes i situationer, hvor Sikkerhedsstyrelsen har positivt kendskab til, at kiosker og øvrige detailforhandlere sælger lovlige elektroniske cigaretter og/eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin.

I tilfælde, hvor Sikkerhedsstyrelsen ikke har positivt kendskab til salget, vil beføjelserne efter § 19, stk. 3, ikke kunne anvendes med henblik på at fastlægge, om der sker salg. På samme måde kan unge kontrolkøbere ikke anvendes i tilfælde, hvor det er uklart, om der sker salg af elektroniske cigaretter og/eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin, f.eks. hvor produkterne opbevares på en usædvanlig måde, herunder i skjulte rum, biler eller lignende. At produkterne er underlagt et udstillingsforbud (dvs. at de er bag afskærmning eller lignende) bevirker ikke, at bestemmelsen ikke kan anvendes, når produkterne i øvrigt forefindes på et sædvanligt salgssted, f.eks. bag disken eller kasseapparatet i en forretning, og Sikkerhedsstyrelsen samtidig har øvrige holdepunkter for, at der sker salg af elektroniske cigaretter og/eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin fra forretningen.

Når betingelserne for at anvende unge kontrolkøbere med skjult identitet er til stede, kan den unge kontrolkøber efterspørge lovlige produkter, også selvom disse ikke er frit tilgængelige for den pågældende. Kontrollen skal gennemføres på en måde, der ikke bevirker væsentlige omstændigheder ved lovovertrædelsen. En ung kontrolkøber kan således ikke foretage yderligere handlinger end at efterspørge lovlige produkter. Ved spørgsmål om ID eller alder, må den pågældende således ikke lyve om sin alder med henblik på at gennemføre købet. Sikkerhedsstyrelsen må desuden ikke udsende unge, der bevidst fremstår som værende over aldersgrænserne.

Sikkerhedsstyrelsens kontrol er underlagt de almindelige krav til offentlige myndigheder om dokumentation m.v., herunder de krav der følger af henholdsvis forvaltningsloven og offentlighedsloven.

Se i det hele lovforslag L 173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger til § 2, til nr. 9.

Se pkt. 6.1. vedrørende forelæggelse af frifindende domme.

2.2. Beslaglæggelse

Ved lov nr. 651 af 11. juni 2024 om ændring af lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, der trådte i kraft den 1. juli 2024, er det blevet muligt for Sikkerhedsstyrelsen at foretage beslaglæggelse i visse situationer.

Ifølge § 22 a, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v., kan Sikkerhedsstyrelsen foretage beslaglæggelse af elektroniske cigaretter med eller uden nikotin, genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin,

samt udstyr og smagsstoffer, der benyttes sammen disse, hvis der er grund til at antage, at de er i strid med strafbelagte regler i denne lov, strafbelagte regler fastsat i medfør af denne lov eller strafbelagte regler i forordninger vedrørende denne lovs anvendelsesområde, og der er grund til at antage, at produktet kan tjene som bevis eller bør konfiskeres.

Hvilke produkter kan beslaglægges?

Sikkerhedsstyrelsen har i medfør af lov om elektroniske cigaretter m.v. § 22, stk. 1, hjemmel til at foretage beslaglæggelse af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin, når de ved deres kontrol konstaterer, at der er grund til at antage, at produkterne er i strid med strafbelagte regler. Det kan f.eks. være ved markedsføring af elektroniske cigaretter med en kendetegnende aroma af andet end tobak og mentol, som ikke er tilladt efter § 25 a, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v. og som er strafbelagt efter § 33, stk. 1, nr. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v.

Sikkerhedsstyrelsen har desuden hjemmel til at foretage beslaglæggelse af udstyr og smagsstoffer, der benyttes sammen med elektroniske cigaretter med eller uden nikotin og genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin, når de ved deres kontrol konstaterer, at der er grund til at antage, at der er i strid med strafbelagte regler. Det kan f.eks. være ved markedsføring af udstyr, som gør det muligt at ændre elektroniske cigaretters duft eller smag, som ikke er tilladt efter § 25 a, stk. 2, i lov om elektroniske cigaretter m.v. og som er strafbelagt efter § 33, stk. 1, nr. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v.

Sikkerhedsstyrelsen kan beslaglægge elektroniske cigaretter m.v. i de tilfælde, hvor der er grund til at antage, at de er i strid med strafbelagte regler i denne lov, strafbelagte regler fastsat i medfør af denne lov eller strafbelagte regler i forordninger vedrørende denne lovs anvendelsesområde, og der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis eller bør konfiskeres. Hjemlen til beslaglæggelse omfatter således strafbelagte regler i lov om elektroniske cigaretter m.v. og tilhørende bekendtgørelserne til loven, samt strafbelagte regler i forordninger i relation til lov om elektroniske cigaretter m.v., det gælder f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1020 af 20. juni 2019 om markedsovervågning og produktoverensstemmelse og om ændring af direktiv 2004/42/EF og forordning (EF) nr. 765/2008 og (EU) nr. 305/2011.

Hjemlen til beslaglæggelse omfatter den på det tidspunkt gældende og strafbelagte lovgivning på området.

At der er grund til at antage, at produkterne er i strid med strafbelagte regler og kan tjene som bevis eller bør konfiskeres skal forstås i overensstemmelse med retsplejelovens § 802.

Sikkerhedsstyrelsens mulighed for at kunne beslaglægge gælder også for produkter, der efterfølgende vil kunne lovliggøres. Det afgørende for, hvorvidt der kan foretages beslaglæggelse, er produktets status på fundtidspunktet.

Se lovforslag L 173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger til § 2, til nr. 10.

Proportionalitetsvurdering

Sikkerhedsstyrelsen skal i den enkelte sag efter vanlig praksis foretage en konkret vurdering af, om der skal ske beslaglæggelse herunder om beslaglæggelse vil være proportionel.

Optegning og mærkning

Ifølge § 22 a, stk. 2, i lov om elektroniske cigaretter m.v., skal produkter, som kommer i Sikkerhedsstyrelsens besiddelse som følge af beslaglæggelse, jf. stk. 1, snarest muligt optegnes og mærkes. Sikkerhedsstyrelsen skal udstede kvittering for modtagelsen.

Sikkerhedsstyrelsen skal således mærke beslaglagte produkter og indføre dem i en kosterrapport. Der stilles de samme krav til Sikkerhedsstyrelsen, som der stilles til politiets beslaglæggelse, jf. retsplejelovens § 807, stk. 5.

2.2.1. Beslaglæggelse inden og uden for strafferetsplejen

Det følger af § 22 a, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter m.v., at beslaglæggelse foretaget i medfør af stk. 1 skal ske under iagttagelse af retsplejelovens kapitel 74 om beslaglæggelse.

Bestemmelsen medfører således, at retsplejelovens regler om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74 finder anvendelse, når Sikkerhedsstyrelsen i medfør af § 22 a, stk. 1, beslaglægger genstande.

Der skal imidlertid sondres mellem beslaglæggelse inden for og uden for strafferetsplejen. Det er i den forbindelse afgørende, om en person med rimelig grund mistænkes for at have begået en strafbar lovovertrædelse. Hvis der foreligger en sådan mistanke, kan der alene tilvejebringes oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, efter reglerne i retsplejeloven.

Det er desuden forudsat i forarbejderne, at Sikkerhedsstyrelsen forud for kontrollen, hvor der kan opstå grundlag for at beslaglægge de omfattede genstande, ikke med rimelig grund har en mistanke om, at der fra butikken, hvor der foregår detailsalg, begås strafbare overtrædelser.

”Med rimelig grund” skal forstås i overensstemmelse med § 9 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter. I tilfælde, hvor Sikkerhedsstyrelsen med rimelig grund forud for kontrollen mistanker, at der fra butikken, hvor der foregår detailsalg, begås strafbare lovovertrædelser vil tvangsindgreb mv. alene kunne gennemføres efter reglerne i retsplejeloven. Det vil som konsekvens heraf være nødvendigt at inddrage politiet og anklagemyndigheden, som er de rette myndigheder med kompetence til strafforfølgelse efter retsplejeloven, jf. tillige neden for under punkt 2.2.2.

Der må således ikke forud for kontrollen foreligge en mistanke om et konkret strafbart forhold, som kan henføres til én eller flere bestemte personer. At der skal være en rimelig grund til en sådan mistanke indebærer, at mistanken skal være baseret på fornødne, konkrete, objektive oplysninger. Om dette er tilfældet, vil bero på en samlet, konkret vurdering i den enkelte situation i overensstemmelse med de almindelige principper og retningslinjer på området.

Er der tale om ren stikprøvekontrol, foreligger der således ikke en mistanke med rimelig grund. Det samme gælder i tilfælde, hvor en myndighed f.eks. ønsker at undersøge forhold, som kun muligvis kan give anledning til mistanke, f.eks. på grund af generelle erfaringer med en bestemt branche eller virksomhed. En mere almindelig, erfaringsbaseret fornemmelse hos den pågældende myndighed om, at der kan være noget galt, indebærer således ikke, at der foreligger mistanke om et strafbart forhold.

Se lovforslag L 173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger til § 2, til nr. 10.

2.2.2. Beslaglæggelse, hvor der foreligger mistanke om et strafbart forhold

I tilfælde, hvor der er tilstrækkelig mistanke om et strafbart forhold, kan tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene gennemføres efter reglerne i retsplejeloven under inddragelse af politiet og anklagemyndigheden, jf. tillige oven for under punkt 2.2.1. Dette gælder, uanset om mistanken foreligger før iværksættelsen af det pågældende tvangsindgreb, eller først opstår efter, at tvangsindgrebet er iværksat, herunder f.eks. i forbindelse med gennemførelsen af et kontrolbesøg. Det er myndigheden selv, der vurderer, om der foreligger mistanke om et strafbart forhold.

Hvis der forud for kontrollen foreligger mistanke om et strafbart forhold, vil det som udgangspunkt forudsætte rettens forudgående kendelse for at beslaglæggelsen kan foretages, jf. retsplejelovens § 806, stk. 2.

Det følger af forarbejderne til § 22 a, stk. 1, at formålet imidlertid må forventes næsten altid at ville forspildes, hvis retskendelse skal afventes i sager om ulovlige produkter, når produkterne findes i forbindelse med igangværende kontrol. Sikkerhedsstyrelsen må derfor formodes som oftest at skulle foretage beslaglæggelser på øjemedet, jf. retsplejelovens § 806, stk. 4.

Forelæggelse af sagen for retten

Med lovændringen er kompetencen til at forelægge sagen for retten overgået til Sikkerhedsstyrelsen. Det er således Sikkerhedsstyrelsen, der senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, hvis den, mod hvem indgrebet retter sig, fremsætter anmodning herom. Det vil herefter være anklagemyndigheden, der skal give møde, når der bliver tale om retsmøder inden for strafferetsplejens former. Det er Sikkerhedsstyrelsens opgave at levere en fuldt oplyst sag til anklagemyndigheden, således at anklagemyndigheden på fyldestgørende vis for retten kan forelægge spørgsmålet om godkendelse af beslaglæggelsen uden rettens forudgående kendelse samt opretholdelse af beslaglæggelsen.

I tilfælde af uretmæssig beslaglæggelse vil retsplejelovens kapitel 93 a om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning som udgangspunkt kun anvendes på indgreb og handlinger, der ligger efter, at der i sagen er indledt strafferetlig forfølgning. Dette tidspunkt må fastlægges ud fra en konkret vurdering. Der vil dog være en formodning for, at tidspunktet falder sammen med sagens egentlige overgivelse til politiet, således at erstatningskrav, der rejses med henvisning til Sikkerhedsstyrelsens handlinger før dette tidspunkt, skal behandles af Sikkerhedsstyrelsen. Efter administrativ praksis bedømmes erstatningskrav dog efter retsplejelovens kapitel 93 a, hvis de vedrører handlinger og indgreb fra særmyndighedens, i dette tilfælde Sikkerhedsstyrelsens, side, som har en nær sammenhæng med en senere iværksat politimæssig efterforskning, og hvis indgrebene er opretholdt under den senere strafferetlige forfølgning.

Se i det hele lovforslag L 173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger til § 2, til nr. 10.

Det følger af § 22 b, stk. 1 og 2, i lov om elektroniske cigaretter m.v., der trådte i kraft den 1. juli 2024, at told- og skatteforvaltningen med lovændringen i visse situationer kan tage elektroniske cigaretter m.v. i bevaring med henblik på overdragelse til Sikkerhedsstyrelsen med henblik på beslaglæggelse. Se

nærmere vedrørende reglerne om bevaring i L 173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger til § 2, nr. 10.

Det bemærkes, at Sikkerhedsstyrelsen endvidere har hjemmel til at foretage beslaglæggelse af tobaksvarer mv. jf. § 35 a, i lov om tobaksvarer m.v. (L 173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger § 1, nr. 6)

3. Forberedelse

For så vidt angår valg af ansvarssubjekt se neden for under pkt. 4 vedrørende de enkelte bestemmelser.

3.1. Kontakt til Sikkerhedsstyrelsen

Sikkerhedsstyrelsen fører bl.a. tilsyn med, at danske virksomheder overholder lov om elektroniske cigaretter m.v.

Hovedparten af sager vedrørende overtrædelse af reglerne om lov om elektroniske cigaretter m.v. kommer til politiets kendskab på baggrund af en anmeldelse fra Sikkerhedsstyrelsen.

I sager, der er anmeldt eller i øvrigt kommet til politiets kendskab uden om Sikkerhedsstyrelsen, skal der indhentes en udtalelse fra Sikkerhedsstyrelsen, inden der træffes afgørelse om tiltalespørgsmålet.

Hvis der fremkommer nye oplysninger i sagen, efter udtalelse fra Sikkerhedsstyrelsen er indhentet, f.eks. under en afhøring eller i øvrigt under efterforskningen, og Sikkerhedsstyrelsen ikke kan antages at være bekendt med disse oplysninger, skal styrelsen have lejlighed til på ny at udtale sig, før politikredsen træffer afgørelse om tiltalespørgsmålet.

Der henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Særlov – Samarbejdet med særmyndigheder i særlovssager, pkt. 3.1.1 og Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om Kvalitet og legalitet i straffesagsbehandlingen, pkt. 3.2.10 om anklagerens kontakt med vidner i særlovssager.

4. Jura

4.1. Lovens anvendelsesområde

Ifølge § 1, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v. (lovbekendtgørelse nr. 1876 af 20. september 2021 som ændret ved lov nr. 99 af 25. januar 2022), finder loven anvendelse for elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin, der ikke er godkendt ved en markedsføringstilladelse efter lov om lægemidler eller i medfør af EU-retlige regler om fastlæggelse af fællesskabsprocedurer for godkendelse af humanmedicinske lægemidler, eller som markedsføres som medicinsk udstyr forsynet med CE-mærkning i overensstemmelse med bekendtgørelse om medicinsk udstyr, jf. dog stk. 2.

Afgrænsningen af lovens anvendelsesområde indebærer, at elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin kan markedsføres som lægemidler i overensstemmelse med lægemiddellovens § 7, stk. 1, eller EU-retlige regler om fastlæggelse af fællesskabsprocedurer for godkendelse og overvågning af lægemidler.

Det bemærkes i den forbindelse, at elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin, der præsenteres som effektive til forebyggelse eller behandling af gener i forbindelse med rygestop, vil blive betragtet som lægemidler, selv om de ikke er godkendt ved en markedsføringstilladelse efter lov om lægemidler eller efter EU-retlige regler herom.

Afgrænsningen af lovens anvendelsesområde indebærer endvidere, at en elektronisk cigaret uden nikotin, der f.eks. er bestemt til lindring af nikotinafhængighed, kan markedsføres i henhold til bestemmelserne herom i bekendtgørelse om medicinsk udstyr m.v.

Der henvises i det hele til lovforslag nr. L 144 af 26. februar 2016, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.3 og de specielle bemærkninger til § 1.

Ifølge § 1, stk. 2, finder lovens kapitel 2 (anvendelse af elektroniske cigaretter med eller uden nikotin), § 15, stk. 1, (forbud mod markedsføring til personer under 18 år) og kapitel 7 (reklame m.v.) også anvendelse for elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere uden nikotin.

4.2. Definitioner

I § 2 i lov om elektroniske cigaretter m.v. er der indsat definitioner af en række centrale begreber, der anvendes i loven. I loven forstås ved:

En elektronisk cigaret med nikotin (§ 2, nr. 1)

Et produkt, der kan anvendes til forbrug af nikotinholdig damp gennem et mundstykke, eller dele af et sådant produkt, herunder en patron, en genopfyldelig tank og en anordning uden patron eller genopfyldelig tank. Elektroniske cigaretter kan være til engangsbrug eller genopfyldelige ved hjælp af en genopfyldningsbeholder og en genopfyldelig tank eller genlades med engangspatroner.

En genopfyldningsbeholder med nikotin (§ 2, nr. 2)

En beholder, der indeholder en nikotinholdig væske, som kan anvendes til genopfyldning af en elektronisk cigaret med nikotin.

En elektronisk cigaret uden nikotin (§ 2, nr. 3)

Et produkt, der kan anvendes til forbrug af en ikkenikotinholdig damp gennem et mundstykke, eller dele af et sådant produkt, herunder en patron, en genopfyldelig tank og en anordning uden patron eller genopfyldelig tank. Elektroniske cigaretter kan være til engangsbrug eller genopfyldelige ved hjælp af en genopfyldningsbeholder og en genopfyldelig tank eller genlades med engangspatroner.

En genopfyldningsbeholder uden nikotin (§ 2, nr. 4)

En beholder, der indeholder en væske uden nikotin, som kan anvendes til genopfyldning af en elektronisk cigaret uden nikotin.

Kendetegnende aroma (§ 2, nr. 5)

En fremtrædende duft eller smag af andet end tobak, som er resultat af et tilsætningsstof eller en kombination af tilsætningsstoffer, herunder frugt, krydderier, urter, alkohol, slik, mentol eller vanilje, og som dufter eller kan smages før eller under forbruget af en elektronisk cigaret med eller uden nikotin.

Fabrikant (§ 2, nr. 6)

Enhver fysisk eller juridisk person, som fremstiller en elektronisk cigaret eller en genopfyldningsbeholder med og uden nikotin eller får dem konstrueret eller fremstillet og markedsført under sit navn eller varemærke.

Importør (§ 2, nr. 7)

Ejeren af en fysisk eller juridisk person med rådighedsret over elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin, der er blevet ført ind på EU's område.

Distributør (§ 2, nr. 8)

Enhver fysisk eller juridisk person, bortset fra en fabrikant eller importør, som markedsfører elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin med undtagelse af salg til forbrugere.

Detailforhandler (§ 2, nr. 9)

Enhver fysisk eller juridisk person, der markedsfører elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin til forbrugere.

Markedsføring (§ 2, nr. 10)

At gøre elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin tilgængelige for forbrugere mod eller uden betaling, herunder ved fjernsalg. I tilfælde af fjernsalg på tværs af grænser anses produktet for at være blevet markedsført i det land, hvori forbrugeren befinder sig.

Fjernsalg på tværs af grænser (§ 2, nr. 11)

Fjernsalg til forbrugere, hvor forbrugeren på tidspunktet for bestilling af produkter fra en detailforhandler befinder sig i et andet EU-/EØS-land end det land, hvor detailforhandleren er etableret.

Alderskontrollsystem (§ 2, nr. 12)

Et it-system, der entydigt bekræfter forbrugers alder elektronisk er i overensstemmelse med aldersgrænsen.

4.3. Udvalgte overtrædelser af lov om elektroniske cigaretter m.v.

Dette afsnit i Rigsadvokatmeddelelsen omhandler alene overtrædelser af § 5, stk. 1, § 5 a, stk. 1, § 13, stk. 1, § 15, stk. 1, og § 25 a, stk. 1, og stk. 2, i lov om elektroniske cigaretter m.v., der er de mest almindeligt anmeldte overtrædelser.

4.3.1. Anmeldelses- og registreringspligt

Kapitel 3 (§§ 5-6 a) og kapitel 5 (§§ 13 og 14) i lov om elektroniske cigaretter m.v. stiller en række krav til anmeldelse og registrering hos Sikkerhedsstyrelsen, før markedsføring eller fjernsalg på tværs af grænser af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin må finde sted.

Yderligere regler om anmeldelse og registrering fremgår af bekendtgørelse om anmeldelse af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere m.v. (se bekendtgørelse nr. 599 af 3. juni 2016 som ændret ved bekendtgørelse nr. 273 af 28. februar 2022).

4.3.2. Anmeldelse af et produkt

Det følger af § 5, stk. 1, 1. pkt., i lov om elektroniske cigaretter m.v., at elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin kun må markedsføres her i landet, hvis de er anmeldt til Sikkerhedsstyrelsen. Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 426 af 18. maj 2016, der trådte i kraft den 7. juni 2016.

Anmeldelsespligten har til formål at sikre, at produkterne lever op til en række minimumskrav til kvalitet og sikkerhed. Anmeldelsespligten skal samtidig sikre, at myndighederne får et overblik over, hvilke konkrete produkter der markedsføres her i landet, da det gør det lettere at føre kontrol med produkterne. Se hertil L 144 af 26. februar 2016, de almindelige bemærkninger pkt. 2.3.3.

Efter § 5, stk. 1, 2. pkt., bortfalder anmeldelsen, hvis anmelderen undlader at opretholde anmeldelsen og ikke betaler gebyr, jf. § 32, stk. 1. Opretholdelse af en anmeldelse betyder, at anmelderen bekræfter, at de oplysninger, der er registreret i Sikkerhedsstyrelsens registre over e-cigaretprodukter eller markedsføringssteder, er korrekte og opdaterede, og at det årlige gebyr betales i forbindelse med opretholdelsen. Bestemmelsens 2. pkt. blev indført ved lov nr. 99 af 25. januar 2022 og trådte i kraft 1. april 2022.

Der skal efter § 5, stk. 1, 1. pkt., indgives anmeldelse for hver elektronisk cigaret og genopfyldningsbeholder med nikotin. Elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere kan bl.a. adskille sig fra hinanden i kraft af navn, varemærke, fabrikant, styrke i den nikotinholdige væske eller tilsætningsstoffer eller ved at være til engangsbrug eller genopfyldelig, jf. L 144 af 26. februar 2016, de specielle bemærkninger til § 5. De nærmere regler om anmeldelse er fastsat i bekendtgørelse nr. 599 af 3. juni 2016 om anmeldelse af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere m.v. som ændret ved bekendtgørelse nr. 273 af 28. februar 2022.

Ansvarssubjekt

Det er den fabrikant eller importør, der ønsker at markedsføre en elektronisk cigaret eller en genopfyldningsbeholder med nikotin, der er forpligtet til at anmelde produktet til Sikkerhedsstyrelsen, jf. § 5, stk. 2.

Det er således ikke tilstrækkeligt, at en anden fabrikant eller importør har anmeldt en konkret elektronisk cigaret eller genopfyldningsbeholder til Sikkerhedsstyrelsen, jf. L 144 af 26. februar 2016, de specielle bemærkninger til § 5.

Anmeldelsen til Sikkerhedsstyrelsen skal indgives senest 6 måneder før, den pågældende fabrikant eller importør påtænker at påbegynde markedsføringen af produktet, jf. § 5, stk. 2.

4.3.3. Registrering af den fysiske eller juridiske person, der ønsker at fremstille, oplagre eller markedsføre

Fremstilling, oplagring eller markedsføring inden for landets grænser (§ 5 a, stk. 1)

Det fremgår af § 5 a, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v., at den, der vil fremstille, oplagre eller markedsføre elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin her i landet, skal lade sig registrere hos Sikkerhedsstyrelsen. Ved registreringen skal oplyses identifikationsnummer, navn eller firmanavn, adresse, eventuel hjemmesideadresse og alle steder, hvor den pågældende fremstiller, oplagrer eller markedsfører elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin. I tilfælde af ændringer i de registrerede forhold skal registreringerne opdateres inden for en frist på 14 dage fra det tidspunkt, hvor en ændring er indtruffet. Registreringen bortfalder, hvis registranten undlader at opretholde registreringen og ikke betaler gebyr, jf. § 32, stk. 2.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 2071 af 21. december 2020. Bestemmelsen blev sat i kraft den 1. april 2021, jf. bekendtgørelse nr. 490 af 22. marts 2021 om ikrafttræden af dele af lov om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og forskellige andre love.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at det relevante identifikationsnummer afhænger af, hvilken fysisk eller juridisk person, der ønsker at blive registreret. Således kan et identifikationsnummer f.eks. være et cvr-nummer, p-nummer, cpr-nummer eller et andet dansk eller udenlandsk nummer, som entydigt identificerer den pågældende fysiske eller juridiske person.

Derudover skal navn eller firmanavn og eventuel hjemmesideadresse oplyses. Hvert fysisk sted, hvor der fremstilles, oplagres eller markedsføres elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin skal registreres. Adressen, der skal opgives i forbindelse med oplysninger om stedet hvor der fremstilles, oplagres eller markedsføres elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin, er den fysiske adresse, hvorfra der fremstilles, oplagres eller markedsføres elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin. Derudover skal hver hjemmeside, hvorfra den registrerede markedsfører elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin til danske forbrugere registreres.

Den registrerede har pligt til at opdatere de registrerede oplysninger, hvis der sker ændringer heri. Opdateringen skal ske inden for 14 dage. Det betyder, at hvis der sker ændringer i de registrerede forhold, har registranten pligt til at opdatere de registrerede oplysninger inden for maksimalt 14 dage. Det kan f.eks. være oplysninger om et nyt udsalgssted, ny hjemmeside, ændring af adresse, afmelding fra registeret m.v. Afmelding vil forekomme i de tilfælde, hvor en registreret ikke længere fremstiller, oplagre eller markedsfører elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin.

Der henvises i det hele til lovforslag nr. L 61 af 8. oktober 2020, de specielle bemærkninger til § 3, nr. 6.

Ansvarssubjekt

Strafansvar for juridiske personer fremgår af § 33, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter m.v., hvoraf det fremgår, at der kan pålægges selskaber mv., (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. En nærmere afgrænsning af ansvarssubjektet fremgår ikke af forarbejderne til bestemmel-

sen. Valget af ansvarssubjekt vil således bero på en konkret vurdering. Om de generelle retningslinjer for valg af ansvarssubjekt kan henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om juridiske personer.

Markedsføring ved fjernsalg på tværs af grænser (§ 13, stk. 1)

Det fremgår af § 13, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v., at den, der vil markedsføre elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin til forbrugere her i landet eller i et andet EU-/EØS-land ved fjernsalg på tværs af grænser, inden markedsføringen påbegyndes, skal lade sig registrere hos Sikkerhedsstyrelsen. Markedsføringen må først påbegyndes, når Sikkerhedsstyrelsen har bekræftet, at registreringen har fundet sted. Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 426 af 18. maj 2016, der trådte i kraft den 7. juni 2016

Registreringspligten i § 13 blev indført for at opfylde kravet i tobaksvaredirektivet (direktiv 2014/40/EU). Det fremgår bl.a. af forarbejderne til bestemmelsen, at tobaksvaredirektivet bl.a. indeholder krav om registrering af detailforhandlingssteder, der driver fjernsalg på tværs af grænser, og giver mulighed for, at medlemslandene på deres område kan forbyde fjernsalg på tværs af grænser (L 144 af 26. februar 2016, de almindelige bemærkninger pkt. 1.1.2)

Det fremgår endvidere af forarbejderne til bestemmelsen, at der ved fjernsalg på tværs af grænser i overensstemmelse med definitionen i § 2, nr. 11, forstås salg til forbrugere, der på tidspunktet for bestilling af produktet fra en detailforhandler befinder sig i et andet EU/EØS-land, end det land, hvor detailforhandleren er etableret. Der kan f.eks. være tale om, at forbrugeren befinder sig i Danmark, mens detailforhandleren er etableret i f.eks. England eller USA. Registreringspligten gælder også for en detailforhandler etableret i Danmark, der markedsfører sine produkter over for forbrugere, der befinder sig i f.eks. Tyskland.

Det antages, at fjernsalg af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere som udgangspunkt vil finde sted ved hjælp af informationstjenester, dvs. online.

Registreringspligten i § 13, stk. 1, gælder dog uanset, om salget sker fra fysiske butikker eller via onlineforhandling.

For så vidt angår markedsføring af elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere, der sker i form af fjernsalg, bemærkes, at markedsføringen af produkterne anses for at være sket i det land, hvor forbrugeren befinder sig, jf. definitionen af markedsføring i § 2, nr. 10.

Der henvises i det hele til lovforslag L 144 af 26. februar 2016, de specielle bemærkninger til § 13.

Ansvarssubjekt

Strafansvar for juridiske personer følger af § 33, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter m.v., hvoraf det fremgår, at der kan pålægges selskaber mv., (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. En nærmere afgrænsning af ansvarssubjektet fremgår ikke af forarbejderne til bestemmelsen. Valget af ansvarssubjekt vil således bero på en konkret vurdering. Om de generelle retningslinjer for valg af ansvarssubjekt kan henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om juridiske personer.

Forholdet mellem § 5 a, stk. 1, og § 13, stk. 1

§ 5 a, stk. 1, og § 13, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v. omhandler begge registreringspligt for den, der vil markedsføre elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med nikotin.

Forholdet mellem registreringspligten i § 5 a, stk. 1, og registreringspligten i § 13, stk. 1., er ikke nærmere berørt i forarbejderne til lov nr. 2071 af 21. december 2020 (L 61 af 8. oktober 2020), hvor § 5 a, stk. 1, bliver indsat. Det må således bero på en konkret vurdering af omstændighederne i den enkelte sag, om der kan rejses tiltale for overtrædelse af begge bestemmelser.

Efter Rigsadvokatens opfattelse vil der kunne være situationer, hvor det efter en konkret vurdering vil være relevant at rejse tiltale for overtrædelse af begge bestemmelser. Det kan eksempelvis være i det tilfælde, hvor en dansk virksomhed markedsfører elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med nikotin via en hjemmeside til forbrugere både i og uden for Danmark.

4.3.4. Forbud mod markedsføring over for personer under 18 år (§ 15, stk. 1)

Ifølge § 15, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v., er det ikke tilladt at markedsføre elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin over for personer under 18 år. Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 426 af 18. maj 2016, der trådte i kraft den 7. juni 2016.

Der gælder således samme alderskrav for markedsføring af elektroniske cigaretter med og uden nikotin som for markedsføring af tobaksvarer, jf. lovforslag nr. L 144 af 26. februar 2016, de specielle bemærkninger til § 15.

Ansvarssubjekt

Strafansvar for juridiske personer følger af § 33, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter m.v., hvoraf det fremgår, at der kan pålægges selskaber mv., (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. En nærmere afgrænsning af ansvarssubjektet fremgår ikke af forarbejderne til bestemmelsen. Valget af ansvarssubjekt vil således bero på en konkret vurdering. Om de generelle retningslinjer for valg af ansvarssubjekt kan henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om juridiske personer.

4.4. Alderskontrollsystem (§ 15, stk. 3)

Ved lov nr. 651 af 11. juni 2024 er kravene til at drive et alderskontrollsystem ved fjernsalg af tobaks- og nikotinprodukter ændret med henblik på at stille krav om en mere effektiv elektronisk aldersverificering.

Lovændringen skal samtidig ses i sammenhæng med, at der nu er en tilgængelig løsning til et mere effektivt alderskontrollsystem, som kan sættes i kraft.

Det fremgår således af § 15, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter m.v., der trådte i kraft den 1. oktober 2024, at detailforhandlere af elektroniske cigaretter eller genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin, ved fjernsalg skal drive et alderskontrollsystem, hvormed det på salgstidspunktet kontrolleres, at kunden er fyldt 18 år, jf. stk. 4.

Det følger af § 15, stk. 4, at Sundhedsministeren fastsætter regler om alderskontrollsystemet, herunder om krav til systemet og om detailforhandlernes pligt til at give Sikkerhedsstyrelsen oplysninger om systemets indhold og anvendelse.

Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 980 af 20. august 2024 om ændring af bekendtgørelse nr. 784 af 13. juni 2023 om kvalitet, mærkning og alderskontrollsystem m.v. af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere m.v. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. oktober 2024.

Det fremgår af forarbejderne til § 15, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter (L173 af 25. april 2024) at alderskontrollsystemet på salgstidspunktet skal kontrollere, at forbrugeren lever op til aldersgrænsekra-vene. Med salgstidspunktet skal forstås det tidspunkt, hvor købet foretages. Aldersverificeringen skal således ske, når kunden søger at gennemføre købet på den pågældende hjemmeside eller app. Hvis kundens alder ikke er over den fastsatte aldersgrænse, skal anmodningen om køb ikke accepteres for den pågældende vare.

En pligt til at drive et alderskontrollsystem ved fjernsalg påhviler alle detailforhandlere af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin, der markedsfører via fjernsalg, og ikke kun dem, der markedsfører via fjernsalg over landegrænser.

Det er ikke tilstrækkeligt med f.eks. et pop-up vindue, der anmoder køberen om at bekræfte, at vedkommende er fyldt 18 år. Der skal således ske en verificering af en købers alder, således at det sikres, at personer under 18 år ikke kan købe elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin.

Det er den enkelte detailforhandler, som har ansvaret for at have et alderskontrollsystem, der effektivt verificerer køberens alder i forbindelse med et salg.

En effektiv elektronisk aldersverificering kan eksempelvis ske ved brugeroprettelse med pas eller anden gyldig legitimation eller ved brug af national eID-løsning, som f.eks. MitID. Af hensyn til at sikre metodefrihed kan der også være andre verifikationsløsninger. Disse andre løsninger skal også effektivt kunne verificere køberens alder.

Der vil ikke være noget til hinder for, at samme virksomhed vælger flere forskellige aldersverifikations-løsninger afhængigt af, hvad der passer bedst til de forskellige salgskanaler, virksomheden måtte rumme.

Hvis der er flere parter involveret i et salg, vil ansvaret for alderskontrol påhvile den umiddelbare aftalepart – det vil sige den part, som forbrugeren indgår salget ved. Dette vil kunne være relevant i forbindelse med salg gennem tredjepart, fx ved bestilling af take-away og dagligvarer.

Alderskontrollsystemet skal benyttes ved fjernsalg, fx handel over internettet, herunder via en app-funk-tion, og skal sikre, at der stilles krav til forhandlerne om at sikre et system, der effektivt verificerer køberens alder.

Forhandleren skal i forbindelse med myndighedernes kontrol kunne redegøre for og dokumentere, hvor-dan den valgte metode effektivt verificerer køberens alder. Det bemærkes, at kravet om elektronisk aldersverificering ikke forudsætter, at borgerens eksakte alder skal bekræftes, men blot at det bekræftes, at borgeren er over aldersgrænsen.

Kravet om en mere effektiv aldersverificering vil ikke omfatte online platforme, jf. definitionen i artikel 3, litra 1, i forordning om digitale tjenester, herunder online platforme, der giver forbrugere mulighed for at indgå aftaler om fjernsalg med erhvervsdrivende, idet beskyttelse af mindreårige, herunder foranstaltninger om alderskontrol, falder inden for forordningens totalharmoniserede område.

Der henvises i det hele til L173 af 25. april 2024 de almindelige bemærkninger pkt. 2.3.2. og de specielle bemærkninger til § 2, nr. 5, lov nr. 651 af 11. juni 2024 samt bekendtgørelse nr. 784 af 13. juni 2023 om kvalitet, mærkning og alderskontrollsystem m.v. af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere m.v. som ændret ved bekendtgørelse nr. 980 af 20. august 2024, § 15, stk. 2.

4.5. Forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v. af visse elektroniske cigaretter m.v. (§ 18 b, stk. 1 og 2)

Ved lov nr. 651 af 11. juni 2024 om ændring af lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, der trådte i kraft den 1. juli 2024, er der indført forbud mod indførsel, køb, besiddelse mv. af visse elektroniske cigaretter mv.

Ifølge § 18 b, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v., er det ikke tilladt at indføre, købe, udlevere, modtage, fremstille, forarbejde eller besidde elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin, der er omfattet af forbuddet i § 25 a, stk. 1, eller overskrider grænsen for nikotinindhold i en nikotinholdig væske som fastsat i medfør af § 7, stk. 2.

Bestemmelsen medfører, at det efter den 1. juli 2024 ikke vil være tilladt at indføre, købe, udlevere, modtage, fremstille, forarbejde eller besidde elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin med en kendetegnende aroma af andet end tobak og mentol.

Desuden er det efter den 1. juli 2024 ikke tilladt at indføre, købe, udlevere, modtage, fremstille, forarbejde eller besidde elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin, som overskrider den til enhver tid gældende grænse for nikotinindhold i en nikotinholdig væske. Grænsen for nikotinindholdet er fastsat i § 3 i bekendtgørelse nr. 784 af 13. juni 2023 om kvalitet, mærkning og alderskontrollsystem m.v. af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere m.v. Det fremgår af den gældende bekendtgørelse, at en nikotinholdig væske højst må have et nikotinindhold på 20 mg/ml.

Indførsel

Ved indførsel forstås den fysiske flytning af produkter fra et land til et andet land. Indførsel omfatter derfor også post, forsendelser m.v. Hensigten er at omfatte alle måder, hvorpå produkterne kommer ind i landet. Den, der indfører, vil være personen, som medbringer produktet ind i landet, eller den på hvis vegne produktet indføres, f.eks. den der bestiller produktet til Danmark. Virksomheden, der afsender produktet eller transportøren m.v. vil ikke kunne pålægges strafansvar for overtrædelse af denne bestemmelse, medmindre de selvstændigt har pådraget sig strafansvar, eksempelvis ved viden om, at der fragtes ulovlige produkter eller lignende.

Køb

Køb omfatter situationer, hvor der er sket en transaktion, og hvor produktet er ved at overgå fra en part til en anden. Det er eksempelvis i tilfælde, hvor produkterne er bestilt ved fjernsalg.

Besiddelse

Ved besiddelse skal forstås situationer, hvor personer har produkter fysisk på sig, eller det er let tilgængeligt for den pågældende, f.eks. som en del af deres rejsebagage, i tasker eller i lommer. Det vil også omfatte situationer, hvor produkterne opbevares, eksempelvis i tilknytning til en detailforhandler. Ligeledes vil det omfatte situationer, hvor produkterne opbevares på erhvervsmæssige lokationer eller i erhvervsmæssige køretøjer, som detailforhandleren har rådighed over. Besiddelse vil også kunne være i en bil, eller på øvrige måder, hvor produkterne er let tilgængelige for den pågældende.

Lovændringen har til hensigt at understøtte gældende regler, da der i forvejen ikke må markedsføres elektroniske cigaretter, genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin og smagsstoffer til brug i elektroniske cigaretter med en kendetegnende aroma her i landet, med undtagelse af mentol eller tobak, samt at der er krav om, at en nikotinholdig væske højst må have et nikotinindhold på 20 mg/ml. Den foreslåede bestemmelse skal gøre det muligt for myndighederne at gribe tidligere ind, da de fremover ikke skal kunne bevise, at der er sket markedsføring.

Se hertil lovforslag L 173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger til § 2, nr. 6.

Det følger af § 18 b, stk. 2, i lov om elektroniske cigaretter m.v., at forbuddet i stk. 1 ikke omfatter:

- 1) Rejsegods på op til ti enheder til eget brug og besiddelse på op til ti enheder til eget forbrug.
- 2) Indførsel, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning eller besiddelse med henblik på markedsføring i andre lande eller markedsføring til forbrugere i andre lande end Danmark.
- 3) Indførsel, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning eller besiddelse i videnskabeligt eller kontrolmæssigt øjemed.

Rejsegods og besiddelse til eget brug (§ 18, stk. 2, nr. 1)

Rejsegods og besiddelse af op til 10 enheder til eget forbrug er ikke kriminaliseret.

Ved rejsegods forstås de varer, som rejsende medbringer. Formålet er at give rejsende mulighed for i rimeligt omfang at kunne indføre varer, som de har købt eller fået under rejse i udlandet. Undtagelsen vedrører således ikke fjernsalg på tværs af grænser.

Rejsegods og besiddelse af under 10 enheder er alene omfattet af undtagelsen, hvis det samtidig er til eget forbrug. Der kan være konkrete tilfælde, hvor rejsegods og besiddelse af under 10 enheder ikke vurderes at være til eget forbrug. Det vil være de situationer, hvor grænsen på 10 systematisk forsøges at blive omgået, eller hvis der åbenlyst er andre forhold, der indikerer, at produkterne er med henblik på videre overdragelse.

Det kunne eksempelvis være situationer, hvor der organiseret og gentagende medbringes under ti enheder som rejsegods, eller hvor der er besiddelse af under ti enheder, som er emballeret, og hvor vedkommende opholder sig i et område med mange unge mennesker og udviser en søgende adfærd, eller hvor det er en erhvervsdrivende, der forsøger at skjule dem. Det kan også være tilfælde, hvor der findes større kontantbeløb eller andre typer produkter, der tyder på salg.

Markedsføring i andre lande eller markedsføring til forbrugere i andre lande end Danmark (§ 18, stk. 2, nr. 2)

Forbuddet i § 18 b, stk. 1, omfatter ikke Indførsel, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning eller besiddelse med henblik på markedsføring i andre lande eller markedsføring til forbrugere i andre lande end Danmark.

Bestemmelsen medfører, at der gives mulighed for at virksomheder m.v. kan anvende Danmark som transitland for produkterne, og at danske virksomheder har mulighed for at fremstille, forarbejde m.v. produkterne til andre lande. Bruges Danmark som transit eller fremstilles, forarbejdes produkterne m.v. i Danmark vil det være en forudsætning, at det kan dokumenteres, at produkterne skal markedsføres i eller til andre lande end Danmark.

Der er ikke krav til den konkrete dokumentationsform. Dokumentationen skal være tilstrækkelig til at berettige, at indførsel, køb, besiddelse m.v. er med henblik på markedsføring i eller til andre lande end Danmark. Det kan – afhængig af den konkrete situation – bestå af fremvisning af faktura, dokumentation for leveringssted og lignende. Det vil således være oplysninger, som virksomheden i forvejen ville have.

I videnskabeligt eller kontrolmæssigt øjemed (§ 18, stk. 2, nr. 3)

Forbuddet i § 18 b, stk. 1, omfatter ikke indførsel, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning eller besiddelse i videnskabeligt eller kontrolmæssigt øjemed.

Bestemmelsen medfører, at der gives mulighed for at forskningsinstitutioner m.v. eksempelvis kan modtage og undersøge produkterne, såfremt det sker i videnskabeligt øjemed. Det kan være relevant, hvis det bl.a. skal undersøges, hvad skadeligheden er ved produkterne eller det nærmere indhold i produkterne.

Der gives desuden mulighed for at Sikkerhedsstyrelsen eller andre myndigheder eksempelvis kan besidde produkterne, såfremt det sker i kontrolmæssigt øjemed. Det kan være relevant, hvis der bl.a. skal beslaglægges produkter fra en forhandler.

Se i det hele lovforslag L 173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger til § 2, nr. 6.

4.6. Forbud mod markedsføring af elektroniske cigaretter m.v. med kendetegnende aromaer (§ 25 a, stk. 1 og 2)

Ifølge § 25 a, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v., må elektroniske cigaretter, genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin og smagsstoffer til brug i elektroniske cigaretter med en kendetegnende aroma ikke markedsføres her i landet. Forbuddet gælder dog ikke for kendetegnende aroma af mentol og tobak.

Det er således forbudt at markedsføre elektroniske cigaretter, genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin og smagsstoffer til brug i elektroniske cigaretter med en kendetegnende aroma her i landet.

Efter omstændighederne kan smagsstoffer, der ikke eksplicit markedsføres til brug i elektroniske cigaretter, være omfattet af forbuddet. Det kan f.eks. gælde, hvis smagsstoffet markedsføres på et salgssted,

som sælger elektroniske cigaretter, navnlig specialforretninger, og hvor det vurderes, at køberne af sammenhængen bibringes den forståelse, at smagsstoffet kan bruges i elektroniske cigaretter

Det er dog tilladt at markedsføre elektroniske cigaretter, genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin og smagsstoffer til brug i elektroniske cigaretter med en kendetegnende aroma med smag af mentol eller tobak.

Ifølge § 25 a, stk. 2, må udstyr, der benyttes i forbindelse med elektroniske cigaretter, der gør det muligt at ændre de pågældende elektroniske cigaretters duft eller smag, ikke markedsføres her i landet.

Det betyder, at det ikke alene vil være forbudt at markedsføre elektroniske cigaretter, genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin og smagsstoffer til brug i elektroniske cigaretter med en kendetegnende aroma, jf. § 25 a, stk. 1, men også udstyr, der benyttes i forbindelse med elektroniske cigaretter, der gør det muligt at ændre produkternes duft eller smag.

Bestemmelse skal sikre, at forbuddet i § 25 a, stk. 1, mod visse kendetegnende aromaer ikke forsøges omgået ved, at aromastofferne tilføres det udstyr, der benyttes i forbindelse med elektroniske cigaretter frem for direkte i produkterne eller deres bestanddele.

Begrebet udstyr skal forstås bredt, og kan således for eksempel omfatte breve med smag til at lægge ved produkterne m.v.

Der henvises i det hele til lovforslag L 61 af 8. oktober 2020, de specielle bemærkninger til § 3, til nr. 13.

§ 25 a, stk. 1 og stk. 2, blev indført ved lov nr. 2071 af 21. december 2020 og trådte i kraft den 1. april 2021 jf. § 7, stk. 2. Det fremgår imidlertid af § 7, stk. 11, at for elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere, der er fremstillet før den 1. april 2021, har § 25 a først virkning fra den 1. april 2022.

Det betyder, at elektroniske cigaretter, genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin og smagsstoffer til brug i elektroniske cigaretter med smag af andre kendetegnende aromaer end mentol og tobak ikke lovligt har kunnet fremstilles til det danske marked efter den 1. april 2021, mens lagervarer fremstillet før denne dato lovligt har kunnet markedsføres frem til den 1. april 2022. På tilsvarende vis har udstyr, der benyttes i forbindelse med elektroniske cigaretter og gør det muligt at ændre de pågældende elektroniske cigaretters duft eller smag, ikke lovligt kunnet fremstilles til det danske marked efter den 1. april 2021, mens lagervarer fremstillet før denne dato lovligt har kunnet markedsføres frem til den 1. april 2022. Dermed har relevante parter haft mulighed for at sælge ud af restlagre af elektroniske cigaretter, genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin og smagsstoffer samt udstyr og bestanddele hertil, der er fremstillet før 1. april 2021.

Se hertil lovforslag L 61 af 8. oktober 2020, de specielle bemærkninger til § 7, s. 67, 2. spalte, sidste afsnit.

Ansvarssubjekt

Strafansvar for juridiske personer fremgår af § 33, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter m.v., hvoraf det fremgår, at der kan pålægges selskaber mv., (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. En nærmere afgrænsning af ansvarssubjektet fremgår ikke af forarbejderne til bestemmelsen. Valget af ansvarssubjekt vil således bero på en konkret vurdering. Om de generelle retningslinjer for valg af ansvarssubjekt kan henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om juridiske personer.

5. Straf og andre retsfølger

Overtrædelse af lov om elektroniske cigaretter m.v. straffes efter § 33, stk. 1. Overtrædelse straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lov.

Det bemærkes, at dette afsnit i Rigsadvokatmeddelelsen alene omhandler følgende overtrædelser, jf. tillige pkt. 4 oven for:

- Manglende anmeldelse og/eller registrering (§ 5, stk. 1, § 5 a, stk. 1, og § 13, stk. 1), jf. pkt. 5.1.,
- Markedsføring af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin til personer under 18 år (§ 15, stk. 1), jf. pkt. 5.2.,
- Forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v. af visse elektroniske cigaretter m.v. (§ 18 b) jf. pkt. 5.3 og
- Markedsføring af elektroniske cigaretter, genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin og smagsstoffer med kendetegnende aromaer (§ 25 a, stk. 1, og stk. 2), jf. pkt. 5.4.

Ifølge § 33, stk. 3, kan der pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Der er ikke i lov om elektroniske cigaretter m.v. eller forarbejderne hertil fastsat retningslinjer for strafpåstande ved flere overtrædelser til samtidig pådømmelse. Den samlede bødepåstand ved flere overtrædelser af lov om elektroniske cigaretter m.v. må således bero på en konkret vurdering, hvor der skal tages udgangspunkt i det almindelige princip om modereret kumulation i straffelovens § 88.

5.1. Straf for manglende anmeldelse eller registrering

5.1.1. Manglende anmeldelse af et produkt (§ 5, stk. 1)

Undladelse af at efterkomme anmeldelsespligten efter § 5, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v. straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lov, jf. lovens § 33, stk. 1, nr. 2.

§ 5, stk. 1, 1. pkt., om anmeldelsespligt blev indført ved lov nr. 426 af 18. maj 2016, der trådte i kraft den 7. juni 2016. Bestemmelsens 2. pkt. om bortfald af anmeldelsen ved manglende opretholdelse og betaling af gebyr blev indført ved lov nr. 99 af 25. januar 2022 og trådte i kraft 1. april 2022.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at formålet er at sikre en høj grad af regelefterlevelse, således at forbrugerne beskyttes ved, at markedsføringen af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin lever op til de kvalitets- og sikkerhedskrav, der følger af lov om elektroniske cigaretter m.v., jf. lovforslag L 144 af 26. februar 2016, de specielle bemærkninger til § 33, s. 56, 2. spalte.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at bødestørrelserne ved overtrædelse af lovens bestemmelser bør svare til retspraksis for overtrædelse af lægemiddeloven i forbindelse med ulovligt salg af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin.

Det anføres i den forbindelse, at retspraksis på området er sparsom. Der er henvist til 4 domme vedrørende overtrædelse af lægemiddelovens § 7 om forbud mod forhandling uden markedsføringstilladelse, § 39, stk. 1, om forbud mod forhandling uden forhandlertilladelse og overtrædelser af lægemiddelovens § 64 om forbud mod at reklamere for lægemidler, der ikke er omfattet af en markedsføringstilladelse efter lægemiddelovens § 7, som er afsluttet med to bøder på 15.000 kr., en bøde på 25.000 kr. og en bøde på 50.000 kr. Det er ikke muligt at opdele bøderne forholdsmæssigt på de enkelte overtrædelser.

Endelig fremgår det af forarbejderne, at det i forbindelse med udmålingen af bødestraf efter loven generelt bør tilsigtes, at bøden får en sådan størrelse, at den virker præventivt og sender et kraftigt signal til de økonomiske operatører om, at elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin skal markedsføres i overensstemmelse med bestemmelserne i loven. Den udmålte bødestraf skal endvidere stå i et passende forhold til den farlige situation, som overtrædelsen har medført eller potentielt kunne have medført.

Se hertil lovforslag L 144 af 26. februar 2016, de almindelige bemærkninger pkt. 2.15.3.

Fastsættelsen af bødestørrelsen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder, jf. de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

5.1.2. Manglende registrering af den fysiske eller juridiske person, der ønsker at fremstille, oplagre eller markedsføre inden for landets grænser (§ 5 a, stk. 1)

Undladelse af at overholde registreringspligten efter § 5 a, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter mv. straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lov, jf. lovens § 33, stk. 1, nr. 3.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 2071 af 21. december 2020 og blev sat i kraft den 1. april 2021 ved bekendtgørelse nr. 490 af 22. marts 2021 om ikrafttræden af dele af lov om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og forskellige andre love.

Der er i forarbejderne til bestemmelsen fastsat vejledende bødeniveauer for overtrædelse af § 5 a, stk. 1, jf. lovforslag L 61 af 8. oktober 2020, de specielle bemærkninger til § 3, nr. 16. Anklagemyndigheden skal således i overensstemmelse hermed som udgangspunkt anvende følgende bødepåstande, hvor gerningstidspunktet ligger efter den 1. april 2021:

Skema 1: Bødeniveau ved overtrædelse af § 5 a, stk. 1, begået i perioden fra den 1. april 2021 eller senere:

Gentagelse	Bødetakst
1. gang	10.000 kr.

2. gang	20.000 kr.
3. gang	40.000 kr.

Ved efterfølgende overtrædelser vil bødestørrelsen bero på en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen.

Fastsættelsen af bødestørrelsen vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

5.1.3. Manglende registrering ved fjernsalg på tværs af grænser (§ 13, stk. 1)

Undladelse af at overholde registreringspligten efter § 13, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter mv. straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lov, jf. lovens § 33, stk. 1, nr. 3.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 426 af 18. maj 2016, der trådte i kraft den 7. juni 2016.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at formålet er at sikre en høj grad af regelefterlevelse, og et fuldt tilstrækkeligt grundlag for Sikkerhedsstyrelsens kontrol med den nævnte gruppe af detailforhandlere, jf. lovforslag L 144 af 26. februar 2016, de specielle bemærkninger til § 33, s. 56, 2. spalte.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at bødestørrelserne ved overtrædelse af lovens bestemmelser bør svare til retspraksis for overtrædelse af lægemiddeloven i forbindelse med ulovligt salg af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin.

Det anføres i den forbindelse, at retspraksis på området er sparsom. Der er henvist til 4 domme vedrørende overtrædelse af lægemiddelovens § 7 om forbud mod forhandling uden markedsføringstilladelse, § 39, stk. 1, om forbud mod forhandling uden forhandlertilladelse og overtrædelser af § 64 om forbud mod at reklamere for lægemidler, der ikke er omfattet af en markedsføringstilladelse efter lægemiddelovens § 7, som er afsluttet med to bøder på 15.000 kr., en bøde på 25.000 kr. og en bøde på 50.000 kr. Det er ikke muligt at opdele bøderne forholdsmæssigt på de enkelte overtrædelser.

Endelig fremgår det af forarbejderne, at det i forbindelse med udmålingen af bødestraf efter loven generelt bør tilsigtes, at bøden får en sådan størrelse, at den virker præventivt og sender et kraftigt signal til de økonomiske operatører om, at elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin skal markedsføres i overensstemmelse med bestemmelserne i loven. Den udmålte bødestraf skal endvidere stå i et passende forhold til den farlige situation, som overtrædelsen har medført eller potentielt kunne have medført.

Se hertil lovforslag L 144 af 26. februar 2016, de almindelige bemærkninger pkt. 2.15.3.

Fastsættelsen af bødestørrelsen vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående

retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

5.2. Overtrædelse af forbud mod markedsføring over for personer under 18 år (§ 15, stk. 1)

Overtrædelse af forbud mod markedsføring over for personer under 18 år efter § 15, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v., straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lov, jf. lovens § 33, stk. 1, nr. 1.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 426 af 18. maj 2016 om elektroniske cigaretter, der trådte i kraft den 7. juni 2016.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at formålet er at sikre en høj grad af regelefterlevelse med henblik på at beskytte forbrugerne. Herunder for at forebygge, at børn og unge gennem påvirkning fra reklame eller økonomisk støtte eller andre fordele bliver brugere af elektroniske cigaretter og på sigt udvikler nikotinafhængighed og tobaksforbrug, og at forbruget hos allerede etablerede brugere stiger yderligere, jf. lovforslag L 144 af 26. februar 2016, de specielle bemærkninger til § 33, s. 56, 1. spalte.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at bødestørrelserne ved overtrædelse af lovens bestemmelser bør svare til retspraksis for overtrædelse af lægemiddeloven i forbindelse med ulovligt salg af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin.

Det anføres i den forbindelse, at retspraksis på området er sparsom. Der er henvist til 4 domme vedrørende overtrædelse af lægemiddelovens § 7 om forbud mod forhandling uden markedsføringstilladelse, § 39, stk. 1, om forbud mod forhandling uden forhandlertilladelse og overtrædelser af § 64 om forbud mod at reklamere for lægemidler, der ikke er omfattet af en markedsføringstilladelse efter lægemiddelovens § 7, som er afsluttet med to bøder på 15.000 kr., en bøde på 25.000 kr. og en bøde på 50.000 kr. Det er ikke muligt at opdele bøderne forholdsmæssigt på de enkelte overtrædelser.

Endelig fremgår det af forarbejderne, at det i forbindelse med udmålingen af bødestraf efter loven generelt bør tilsigtes, at bøden får en sådan størrelse, at den virker præventivt og sender et kraftigt signal til de økonomiske operatører om, at elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin skal markedsføres i overensstemmelse med bestemmelserne i loven. Den udmålte bødestraf skal endvidere stå i et passende forhold til den farlige situation, som overtrædelsen har medført eller potentielt kunne have medført.

Se hertil lovforslag L 144 af 26. februar 2016, de almindelige bemærkninger pkt. 2.15.3.

Fastsættelsen af bødestørrelsen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

5.3. Overtrædelse af pligten til at drive et alderskontrollsystem (§ 15, stk. 3)

Overtrædelse af pligten til at drive et effektivt alderskontrollsystem i medfør af § 15, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lov jf. lovens § 33, stk. 1, nr. 1.

Bestemmelsen blev ændret ved lov nr. 651 af 11. juni 2024 som konsekvens af, at den tidligere § 15, stk. 4, om pligten til at drive et alderskontrollsystem, blev til § 15, stk. 3. Lovændringen trådte i kraft 1. oktober 2024. Se oven for under pkt. 4.4.

Ændringen har ikke til hensigt at medføre ændringer til de gældende straffebestemmelser for overtrædelser af § 15 jf. L173 af 25. april 2024, de specielle bemærkninger til § 2, nr. 12.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 61 af 8. oktober 2020 (de specielle bemærkninger til § 3, nr. 15), at det foreslås, at overtrædelse af pligten til at drive et effektivt alderskontrollsystem i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med bøde på 25.000 kr. og i andengangstilfælde 40.000 kr. I forarbejderne henvises imidlertid til overtrædelser vedrørende § 15 a, stk. 1, som er en bemyndigelsesbestemmelse. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har på forespørgsel oplyst, at der er tale om en fejl, og at der rettelig burde være henvist til dagældende § 15, stk. 2, om alderskontrollsystem.

På baggrund heraf er det Rigsadvokatens opfattelse, at der i sager om overtrædelse af pligten til at drive et effektivt alderskontrollsystem i medfør af § 15, stk. 3, kan tages udgangspunkt i de foreslåede bødeniveauer.

Fastsættelsen af bødestørrelsen vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det bemærkes, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet endvidere har oplyst, at ministeriet forventer, at der træder nye bødeniveauer i kraft den 1. januar 2025.

5.4. Overtrædelse af forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v. af visse elektroniske cigaretter m.v. (§ 18 b, stk. 1)

Overtrædelse af forbuddet mod indførsel, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning eller besiddelse i § 18 b, stk. 1, i lov om elektroniske cigaretter m. v., straffes med bøde medmindre højere straf er forskyldt efter anden lov, jf. lovens § 33, stk. 1, nr. 1.

§ 18 b, stk. 1, blev indsat i § 33, stk. 1, nr. 1, ved lov nr. 651 af 11. juni 2024 om ændring af lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år der trådte i kraft den 1. juli 2024.

Straffen pålægges den der indfører, køber, udleverer, modtager, fremstiller, forarbejder eller besidder elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin, der er omfattet af forbuddet i § 25 a, stk. 1, eller overskrider grænsen for nikotinindhold i en nikotinholdig væske som fastsat i medfør af § 7,

stk. 2. Det betyder, at det er op til den enkelte, som indfører, køber, besidder m.v. at forholde sig til, om produkterne er i strid med de pågældende regler.

Den, der indfører, vil være personen, som medbringer produktet ind i landet, eller den på hvis vegne produktet indføres, f.eks. den der bestiller produktet til Danmark. Virksomheden, der afsender produktet eller transportøren m.v. vil ikke kunne pålægges strafansvar for overtrædelse af denne bestemmelse, medmindre de selvstændigt har pådraget sig strafansvar, eksempelvis ved viden om, at der fragtes ulovlige produkter eller lignende. Det bemærkes i denne forbindelse, at kendetegnende aromaer og nikotinindhold ofte fremgår af den online markedsføring af produktet eller produkternes emballage og mærkning.

Skema 2: Bødeniveau ved overtrædelse af § 18 b, stk. 1, begået den 1. juli 2024 eller senere:

Gentagelse	Bødetakst
1. gang	10.000 kr.
2. gang	20.000 kr.
3. gang	40.000 kr.

I forbindelse med udmålingen af bødestraf for overtrædelse af § 18 b, stk. 1, skal det tilsigtes, at bøden, på baggrund af de sundhedsmæssige konsekvenser ved anvendelse af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin, får en sådan størrelse, at den virker præventiv og sender et klart signal om, at reglerne håndhæves effektivt.

Fastsættelsen af straffen vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til, at Sikkerhedsstyrelsen ved overtrædelse af § 18 b, stk. 1, vil kunne foretage beslaglæggelse af de berørte produkter jf. punkt 2.2. ovenfor.

Skærpene og formildende omstændigheder

Det er desuden hensigten, at den udmålte bødestraf skal stå i et passende forhold til hvilken overtrædelse, der er tale om. Således vil bødestørrelsen skulle justeres i opadgående retning, hvis der er tale om mange forskellige varianter af produkterne, hvis samme produkt både har for højt nikotinindhold og en ulovlig kendetegnende aroma eller hvis der er tale om en større mængde af produkter. Det bemærkes i den forbindelse, at hensigten med den tilføjede § 18 b, stk. 1, er at sætte ind mod forsyningskæden og distributørerne, så produkterne f.eks. ikke når frem til kioskerne eller bliver solgt fra sportstasker og bagagerum. Fokus er således på at sætte ind over for bagmændene og ikke privatpersoner, jf. også undtagelsen i § 18 b, stk. 2, nr. 1.

Det skal således betragtes som en formildende omstændighed, hvis det er privatpersoner, herunder særligt privatpersoner med en ung alder, der overtræder § 18 b, stk. 1, og overtrædelsen ikke har erhvervs-mæssig karakter eller er sket med henblik på videreoverdragelse til et større antal personer eller mod betydeligt vederlag. Her vil bødestørrelsen derfor skulle være nævneværdig mindre end hhv. 10.000 kr., 20.000 kr. og 40.000 kr.

Straf i sammenstød

Overtrædelse af § 18 b, stk. 1, kan straffes i sammenstød med andre overtrædelser. Herved skal forstås, at såfremt samme produkt eller forskellige produkter medfører overtrædelse af både § 18 b, stk. 1, og andre bestemmelser i loven, vil der skulle straffes efter begge bestemmelser. Hvis en detailforhandler eksempelvis både overtræder forbud mod markedsføring af en ulovlig kendetegnende aroma efter § 25 a, stk. 1, og forbud mod besiddelse efter § 18 b, stk. 1, vil der i forbindelse med straffens udmåling skulle tages i betragtning, at der er sket overtrædelse af flere forhold. Der er ikke absolut kumulation.

5.5. Overtrædelse af forbud mod markedsføring af elektroniske cigaretter m.v. med kendetegnende aromaer (§ 25 a, stk. 1 og 2)

Overtrædelse af markedsføringsforbuddet efter § 25 a, stk. 1, og stk. 2, i lov om elektroniske cigaretter m.v. straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lov, jf. lovens § 33, stk. 1, nr. 1.

§ 25 a, stk. 1, blev indsat i § 33, stk. 1, nr. 1, ved lov nr. 2071 af 21. december 2020 og trådte i kraft den 1. april 2021, jf. § 7, stk. 2. Det fremgår imidlertid af § 7, stk. 11, at for elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere, der er fremstillet før den 1. april 2021, har § 25 a først virkning fra den 1. april 2022. Se nærmere herom oven for under pkt. 4.5.

§ 25 a, stk. 2, blev indsat i § 33, stk. 1, nr. 1, ved lov nr. 1185, af 8. juni 2021, der trådte i kraft den 1. juli 2021.

Det fremgår af forarbejderne til § 33, stk. 1, nr. 1, jf. § 25 a, stk. 1, at bøden, på baggrund af de alvorlige sundhedsmæssige konsekvenser anvendelsen af elektroniske cigaretter har, skal have en sådan størrelse, at den virker præventivt og sender et klart signal om, at reglerne håndhæves effektivt. Det er desuden hensigten, at den udmålte bødestraf skal stå i et passende forhold til hvilken overtrædelse, der er tale om.

Der er i forarbejderne fastsat vejledende bødeniveauer for overtrædelse af § 25 a, stk. 1, jf. L 61 af 8. oktober 2020, de specielle bemærkninger til § 3, til nr. 15. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 1185 af 8. juni 2021, at overtrædelse af § 25 a, stk. 1, og stk. 2, skal håndteres strafmæssigt ens, jf. L 204 af 26. marts 2021, de specielle bemærkninger til § 4, nr. 8.

Anklagemyndigheden skal således i overensstemmelse hermed som udgangspunkt anvende følgende bødepåstande, hvor gerningstidspunktet ligger efter henholdsvis den 1. april 2021 (stk. 1) og den 1. juli 2021 (stk. 2):

Skema 3: Bødeniveau ved overtrædelse af § 25 a, stk. 1 og 2, begået i perioden fra henholdsvis den 1. april 2021 eller senere (stk. 1) og den 1. juli 2021 eller senere (stk. 2):

Gentagelse	Bødetakst
1. gang	10.000 kr.
2. gang	20.000 kr.
3. gang	40.000 kr.

Ved efterfølgende overtrædelser vil bødestørrelsen bero på en konkret vurdering af samtlige sagens omstændigheder.

Fastsættelsen af bødestørrelsen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

6. Efter dom

6.1. Forelæggelse af sager, hvor der har været anvendt unge kontrollkøbere (mystery shoppere)

Politikredsen skal, inden ankefristens udløb, forelægge alle sager for de regionale statsadvokater, hvor der har været anvendt unge kontrollkøbere, og hvor der er sket frifindelse i byretten.

6.2. Underretning af Sikkerhedsstyrelsen

Snarest muligt efter afslutningen af en sag, der er rejst efter anmeldelse fra Sikkerhedsstyrelsen, skal styrelsen underrettes om sagens udfald.

Det samme gælder i sager, hvor anklagemyndigheden i øvrigt har indhentet en udtalelse fra Sikkerhedsstyrelsen.

Underretningen skal ske i så god tid, at Sikkerhedsstyrelsen har lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet om anke.

Der henvises endvidere til Rigsadvokatmeddelelsen, samarbejdet med særmyndigheder i særlovssager.

6.3. Domme til Vidensbasen

Anklageren skal overveje, om dommen er egnet til at indgå i Anklagemyndighedens Vidensbase.

Vidensbasen skal dels indeholde afgørelser, som afspejler straffniveauet, praksis for rettighedsfrakendelse og andre retsfølger m.v., dels afgørelser af mere principiel karakter, hvor der er taget stilling til et eller flere uafklarede spørgsmål i relation til bestemmelsernes anvendelsesområde, fortolkning m.v.

En afgørelse kan også have generel betydning, hvis den f.eks. indeholder en sagkyndig erklæring eller anden faglig udtalelse, som vil være anvendelig i andre sager.

Domme til Vidensbasen sendes på mail til vidensenheden@ankl.dk med en kort begrundelse for indstillingen. Domme til Vidensbasen skal være endelige.

7. Love og forarbejder

Lov om elektroniske cigaretter

Hovedlov

- Lov nr. 426 af 18. maj 2016 om elektroniske cigaretter m.v. (L144 af 26. februar 2016)

Relevante ændringslove og forarbejder

- Lov nr. 99 af 25. januar 2022 om ændring af lov om elektroniske cigaretter m.v. og lov om tobaksvarer m.v. (L85 B af 11. november 2021)
- Lov nr. 1185 af 8. juni 2021 om ændring af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og forskellige andre love (L 204 af 26. marts 2021)
- Lov nr. 2071 af 21. december 2020 om ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og forskellige andre love (L 61 af 8. oktober 2020)
- Lov nr. 1185 af 08. juni 2021 (L 204 af 26. marts 2021).
- Lov nr. 651 af 11. juni 2024 (L 173 af 25. april 2024)

Bekendtgørelser

- Bekendtgørelse nr. 599 af 3. juni 2016
- Bekendtgørelse nr. 273 af 28. februar 2022
- Bekendtgørelse nr. 784 af 13. juni 2023

Rigsadvokaten, den 1. oktober 2024

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten